

Részletes zárójelentés

Az "Európai Társadalomtudományi Elemzések" kutatás negyedik adatfelvételi hulláma
OTKA-azon.: 76722 Típus: NN kutatásról

Az Európai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE) - European Social Survey (ESS) - egy akadémiai vezetéssel újtára indított kérdőíves adatfelvételen alapuló kutatás, amelynek célja a változó európai intézmények, attitűdök, értékek, vélemények és viselkedésminták vizsgálata, bemutatása és elemzése. A negyedik adatfelvételi hullámhoz érve a kutatást 30 ország részvételével és a lehető legszigorúbb módszertani előírások betartásával vezetik. A központi koordinációt az EU 5. és 6. Keretprogramból finanszírozzák az Európai Bizottságon keresztül, míg a résztvevő országok adatfelvételének költségeit minden tagállam maga kell, hogy állja. Az ESS kutatás 2001. óta vizsgálja az európai emberek véleményét politikai, morális és vallással kapcsolatos kérdésekről, és teszi kutathatóvá a trendeket és a különbségeket és hasonlóságokat a résztvevő 30 nemzet között. A szigorú komparatív kutatás célja információt nyújtani az akadémiai és politikai vitákhoz, megbízható adatokat szolgáltatni az egyetemi oktatók, politikai döntéshozók, szakpolitikusok, civil szervezetek és minden érdeklődő számára.

Az EUTE/ESS az első társadalomtudományi kutatás, amit az Európai Unió a „legkiválóbb együttműködésen alapuló tudományos kutatás”-nak járó Descartes-díjjal tüntetett ki. Szintén az első társadalomtudományi kutatás, ami bekerült az Európai Bizottság által elfogadott „Infrastruktúrák” közé. Mindkét elismerés megerősíti, hogy az EUTE/ESS által alkalmazott rendkívüli módszertani standardok és a kutatási eredmények sokban járulnak hozzá a komparatív társadalomtudományi kutatások fejlődéséhez.

A magyar EUTE kutatást az MTA Szociológiai Kutatóintézet és Politikai Tudományok Intézete és végzi konzorciumi szerződés keretében. A kutatás minden eddigi fordulójában, hullámában részt vettünk, az adatbázis folytonossága 2010-ig biztosított volt.

A Munkatervnek megfelelő teljesítés áttekintése

Az EUTE/ESS kutatás negyedik adatfelvételi hullámában való részvételhez – a Munkatervnek megfelelően – az alábbi feladatokat végeztük el.

Ugyanezt végeztük el az 5. Hullám adatfelvételi munkálatainál is, tekintettel arra hogy a kutatási periódusunkba beleesett az 4. Hullám adatfelvétele mellett az 5. Hullám adatfelvétele is. A Miniszterelnöki Hivatal (továbbiakban: MEH) és a Magyar Tudományos Akadémia (továbbiakban: MTA) között, az Európai Társadalmi Felmérés (European Social Survey – ESS) keretében végzendő adatfelvétel és feldolgozás megvalósításáról, valamint európai összehasonlító elemzés elkészítéséről szóló Megállapodást tette ezt szükségessé és lehetővé.

Kérdőívek fordítása

A kérdőív kérdésblokkjainak, kérdéseinek véleményezésében a magyar EUTE/ESS csoport folyamatosan részt vesz. A kész angol nyelvű kérdőíveket egyrészt az ESS standardoknak megfelelően két szakfordítóval fordítottuk le, majd a két független fordításból a kontrollfordító készített javaslatot, amit a magyar kutatócsoport ellenőrzött, és a szükséges módosítások után fogadott el. Az 5. Hullám esetében még egy külön Londonban székelő nemzetközi csoport ellenőrizte a kérdőívet, tett nem kötelező érvényű megjegyzéseket.

Kérdőívek tesztelése, szerkesztése

Az elkészült kérdőíveket a kiválasztott adatfelvételt végző intézet, a Magyar GALLUP Intézet szerkesztette, a szerkesztett változatot 50 fős próbakérdés során tesztelte, és a végső kérdőívet az 50 fős próbakérdés adatainak feldolgozása (SPSS system file készült, azt elemeztük) alapján fogadtuk el.

Az adatfelvételt végző intézet kiválasztása

Az adatfelvételt végző cég kiválasztására Pályázatot hirdettünk. A pályázatot benyújtott intézetek közül a Magyar Gallup Intézet adta a legkedvezőbb ajánlatot. Mivel az előző, 3. Hullám adatfelvételét is ők végezték, és munkájukkal megelégedettek voltunk, a pályázatok kiértékelése után egyértelműen ők lettek a nyertesek. Az adatfelvevő cég feladata a kérdőívek, tájékoztató anyagok nyomtatása, a kérdezőbiztosok felkészítése, a megfelelő minta kiválasztása, a kérdőívek PAPI módszerrel történő lekérdezése meghatározott teljesítménymutatók alapján, a kódolás, az adatok kívánt formátumban angolul és magyarul történő rögzítése és előszűrése, az ESS által megkövetelt dokumentációk elkészítése.

Kérdőíves adatfelvétel 4. Hullám (2009. február – 2009. április), 5. Hullám 2010. október 21. – 2010. december 09.

A kérdőíves adatfelvétel az ESS standardoknak való megfelelés miatt legalább 1500-as effektív mintán kell, hogy történjen. Ehhez a korábban alkalmazott csökkenő mintás reprezentatív mintavételi eljárást használva. Az adatfelvétel ideje alatt a kérdezőbiztosok és a kérdés többszöri ellenőrzésére került sor, amelyben a magyar EUTE csoport NC koordinátora, és leendő nemzeti koordinátora is részt vett. Az adatfelvétel előrehaladásáról hetente jelentéseket készítünk, amelyeket az ESS központban is ellenőriztek és jóváhagyták.

Véleményformáló események figyelése

Az adatfelvétel ideje alatt a válaszadók egy-egy kérdésről alkotott véleményét jelentősen befolyásoló eseményeket a korábbiakhoz hasonlóan kategóriákba sorolva gyűjtöttük, adatbázisba rendeztük. Ehhez a média figyelése szükséges. A médiafigyeléshez két országos napilapot, egy hetilapot és a TV hírműsorait figyeltük, ezek alapján gyűjtöttük az adatfelvételt megelőző időszak legjelentősebb és az adatfelvételi időszak összes jelentős véleményformáló eseményeit.

Kódolás, szűrés, súlyozás

Az adatok kódolását, előszűrését és súlyozását az adatfelvevő cég végezte. A további szűrés, az esetleges hibák felderítése, a magyar kutatócsoport feladata volt. A felmerült kérdéseket az adatfelvételt végző intézet javította.

Adatok elfogadtatása

Az ESS központ a leadott adatokat a magyar kutatókkal folytatott folyamatos egyeztetés alapján újra ellenőrzi, szűri, tisztítja, megállapítja a végleges súlyokat, illeszti az adatbázist a nemzetközi mintába. Az adatellenőrzés alatt készül el az adatfelvétel minden részletére kiterjedő végső technikai jelentés elkészítése. Az ESS központ a magyar adatokat az ellenőrzés során elfogadta, és a nemzetközi adatbázisba illesztette. Az 5. Hullám adatait már elküldtük az ESS központban, azt hozzáférhetővé tettük az honlapunkon. A nemzetközi adatbázis elkészülés az 5. Hullám esetében 2011 őszére várható (<http://www.europeansocialsurvey.org/>)

Adatok nyilvánosság tétele

A magyar adatok egyrészt a nemzetközi adatbázissal egy időben, azzal közösen jelennek meg az ESS nemzetközi weboldalán, illetve jutnak el európai egyetemekhez, kutatóintézetekhez, minisztériumokhoz. A magyarországi adatbázis adatait külön feltöltöttük az elkészített magyar weboldalra, ahol a korábbi

felmérésekkel és a többi ország adataival hasonlíthatók össze. (<http://www.eute.hu/>,
(<http://www.esshu.hu/>)

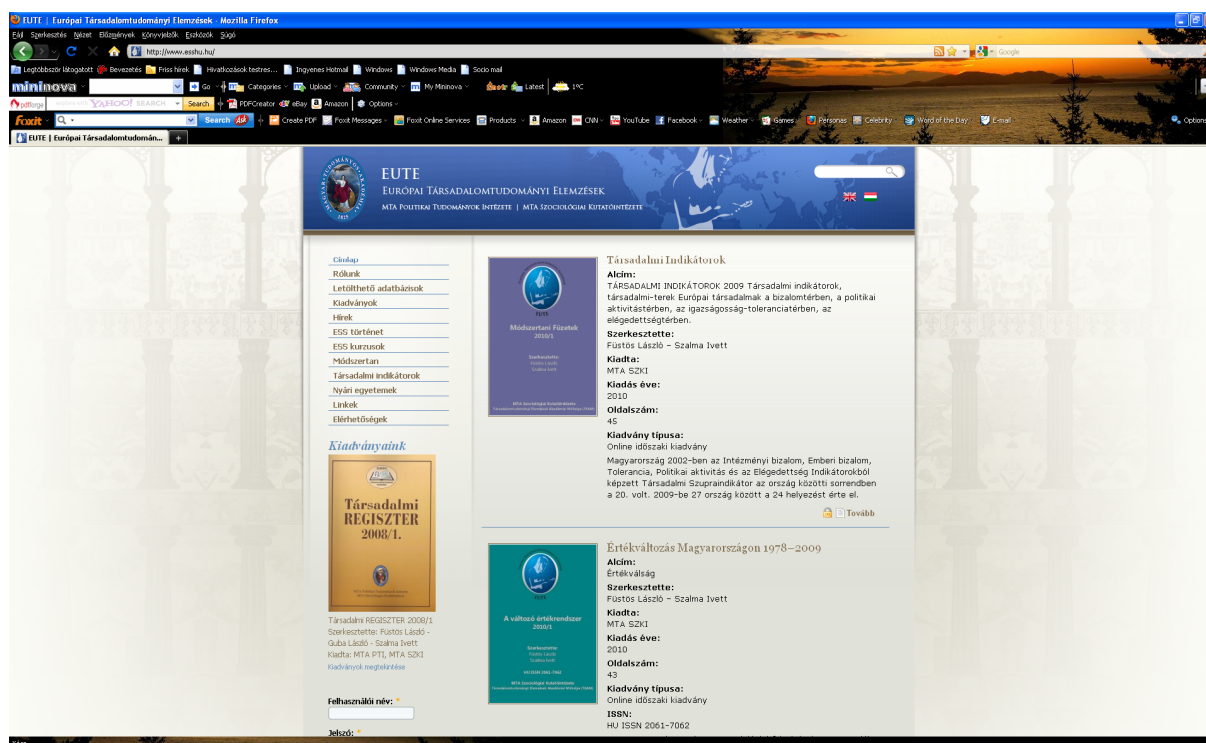
Az adatbázisnak otthont adó, a kutatást népszerűsítő magyar nyelvű weboldal elkészítése

A nemzetközi és magyarországi adatbázis teljes adatsorát tartalmazó, egyszerű adatkeresővel is ellátott magyar nyelvű weboldalt készítettünk. Az oldalról az adatok egyrészt ingyenesen letölthetőek (nemcsak a magyar adatok, hanem a nemzetközi adatbázis is, a szükséges dokumentáció biztosításával), másrészt hozzáférhetővé tettük az adatok elemzését segítő kiadványainkat, a korábban készült tanulmányokat, ábrákat.

Elindítottuk a honlapon az alábbi online kiadványainkat:

- [Társadalmi REGISZTER](#)
- [Társadalmi ÁBRATÁR](#)
- [Társadalmi TÉMATÁR](#)
- [A változó értékrendszer](#)
- [Módszertani előadások](#)
- [Módszertani füzetek](#)
- [Turizmus és társadalom](#)
- [Konferencia-előadások](#)
- [Jelentés a magyar kultúra állapotáról](#)

<http://www.eute.hu/>

Az Országos Széchényi Könyvtárban működő Magyar ISSN Nemzeti Központ az EUTE magyar kutatócsoport és MTA SZKI TEAM által közreadott időszaki kiadványok (periodikumok és sorozatok) online kiadásváltozatai részére nemzetközi azonosítószámokat állapított meg az alábbiak szerint:

Társadalmi regiszter	http://www.esshu.hu/tarsadalmi-regiszter/	ISSN 2062-2414
Társadalmi ábratár	http://www.esshu.hu/tarsadalmi-abratar/	ISSN 2061-7100
Társadalmi tématar	http://www.esshu.hu/tarsadalmi-tematar/	ISSN 2062-2422
A változó értékrendszer	http://www.esshu.hu/a-valtozo-ertekrendszer/	ISSN 2061-7062
Módszertani füzetek	http://www.esshu.hu/modszertani-fuzetek/	ISSN 2062-2473
Turizmus és társadalom	http://www.esshu.hu/turizmus-es-tarsadalom/	ISSN 2062-2511
Jelentés a magyar kultúra állapotáról	http://www.esshu.hu/jelentes-a-magyar-kultura-allapotarol/	ISSN 2062-252X

Az ISSN azonosítószámok az időszaki kiadványok változatlan címen és hordozón történő megjelenése folyamán érvényben maradnak.

Ábratár és tanulmánykötet (2009.09-2010.12)

Az alábbi közleményeket jelentettük meg:

- 1) Társadalmi Regiszter. Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata 6. kötet. MTA PTI, MTA SZKI, 2008. 258 old. (Szerk. Füstös László, Guba László és Szalma Ivett)
- 2) Társadalmi Regiszter. Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata 7. kötet. MTA PTI, MTA SZKI, 2008. 264 old. (Szerk. Füstös László, Guba László és Szalma Ivett)
- 3) Társadalmi Tématár. Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata 8. kötet. MTA PTI, MTA SZKI, 2008. 124 old. (Szerk. Füstös László, Guba László és Szalma Ivett)
- 4) Társadalmi ÁBRATÁR 2009. Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata 4. Hullám. MTA PTI, MTA SZKI, 2009. 549 old. (Szerk. Füstös László és Szalma Ivett) <http://www.esshu.hu/tarsadalmi-abratar/> ISSN 2061-7100
- 5) European Social Register 2010. Social attitudes in Europe (Ed. László Füstös, László Guba, Ivett Szalma). Publisher: Institute for Political Sciences, Institute of Sociology, the Hungarian Academy of Sciences. Press: Robinco Kft. 2011. 1-294 p. <http://www.esshu.hu/tarsadalmi-regiszter/> ISSN 2062-2414
- 6) Társadalmi ÁBRATÁR 2010. Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata 5. Hullám. MTA PTI, MTA SZKI, 2010. 541 old. (Szerk. Füstös László és Szalma Ivett) <http://www.esshu.hu/tarsadalmi-abratar/> ISSN 2061-7100
- 7) Füstös László: Értékváltozás vagy Értékválság? Folytonosság vagy Szakadás? A változó értékrendszer. MTA Szociológiai Kutatóintézete, Társadalomtudományi Elemzések Akadémiai Műhelye (TEAM), 2011/1, 188 old. (Szerk. Füstös László és Szalma Ivett) <http://www.esshu.hu/a-valtozo-ertekrendszer> ISSN 2061-7062

Részletes zárójelentés Mellékletei

Az "Európai Társadalomtudományi Elemzések" kutatás negyedik adatfelvételi hulláma
OTKA-azon.: 76722 Típus: NN kutatásról

1. Melléklet Kutatási eredmények

A megjelentetett European Social Register 2010. Social attitudes in Europe (Ed. László Füstös, László Guba, Ivett Szalma). Publisher: Institute for Political Sciences, Institute of Sociology, the Hungarian Academy of Sciences. Press: Robinco Kft. 2011. 1-294 p. <http://www.esshu.hu/tarsadalmi-regiszter/> ISSN 2062-2414 talán legátfogóbban dolgozza fel a 4. Hullám nemzetközi és hazai adatait:

A Társadalmi Regiszter könyvsorozat újabb kötete a *European Social Survey* legutóbbi, 2008-2009-ben lefolytatott vizsgálatának eredményeit dolgozza fel, bemutatva a kutatásban résztvevő országok adatait, és összevetve azokat a kutatás korábbi eredményeivel és más, hasonló irányú kutatások adataival. A projektet, amely az empirikus szociológia jelentős vállalkozása, a European Science Foundation társadalomtudományi szekciója kezdeményezte 2000-ben azzal a céllal, hogy az európai uniós tagállamok és tagjelölt országok társadalmi attitűdjeinek változásáról megbízható adatok álljanak rendelkezésre, melyek egy hosszabb távú politika megalapozását szolgálhatják. A 2001-ben megkezdett kutatás mind fogalmi apparátusában, mind módszertanában eleve az összehasonlító vizsgálatok jegyében koncipiálódott. Magyarország kezdettől fogva részt vesz a projektben, annak ellenére, hogy a tudományfinanszírozás hazai szétaprózott rendjében olykor igen nehéz volt a kétévente ismétlődő panelvizsgálatokhoz szükséges források előteremtése. Két akadémiai intézet, az MTA Politikai tudományok intézete és a Szociológiai Kutatóintézet összefogásával eddig sikerült biztosítani a folyamatos részvételt a kétévente ismétlődő vizsgálatosorozatban. Négy vizsgálati kör után, amelyben ismétlődő kérdések mellett minden fordulóban változó új kérdések kerültek napirendre, a kutatás igen sikeresnek mondható; ezt bizonyítja, hogy eredményeit 2008-ban az Európai Unió kiemelkedő társadalomtudományi teljesítményeket elismerő díjával, a Descartes-díjjal tüntették ki. Miután ma már csaknem minden tagállam, és néhány Unión kívüli ország is részt vesz benne, felelőtlenség is lenne kimaradni belőle. Csak remélni lehet, hogy a további részvétel biztosítása tudománypolitikai prioritást fog kapni.

Ez azért is említésre méltó, mert a jelen kötetben is feltáruló kép a magyar társadalomnak az összeurópai képben elfoglalt helyzetéről számunkra nem túlságosan hízogó. De nem a tükörrre kell haragudni, ha nem tetsző képet mutat. Ehelyett inkább a tanulságok levonására kellene koncentrálni. Ezeknek az összehasonlító vizsgálatoknak éppen az a fő értelmük, hogy szembesítsék a bennük résztvevőket azzal, hol vannak az erős és a gyenge pontjaik, milyen trendek uralkodnak, és mely téren kellene változtatásokra, jobbitásra törekedni.

A jelen kötet központi témája az érték- és attitűd-vizsgálatok adatainak vizsgálata, és ezen belül a magyar társadalomra jellemző adatok elemzése és értelmezése. A legfontosabb és visszatérő kérdés a mindennapokban is érzékelhető nagymértékű bizalomvesztés, amely az új demokráciákat, közöttük Magyarországot különösen is sújtja. Igen összetett jelenségről van szó, amely Nyugat-Európában sem ismeretlen, s melynek tényezői, okai és feloldásának remélhető iránya kiemelt figyelmet érdemel. A kötet egyes tanulmányai természetesen nemcsak regisztrálják, hanem elemzik is a válaszokat, vizsgálva többek között a bizalom összefüggését más értékek alakulásával, általában a rendszerváltozás hatásaival térségünk mentális állapotára. Bemutatják a bizalom jelentőségét a politikai legitimitás és kormányzati hatékonyság szempontjából, kapcsolatát az általános életminőséggel, és a tolerancia fokának alakulásával néhány fontos társadalmi kérdésben.

A kötet három nagy fejezete az európai társadalmakban zajló értékváltozásokat, a bizalom csökkenését és ennek okait és következményeit, illetve a tolerancia, a befogadás attitűdjeinek alakulását tárgyalja. Füstös László és Szalma Ivett tanulmánya arra törekszik, hogy kapcsolódást teremtsen a mai és a

korábbi hasonló jellegű empirikus értékvizsgálatok között, elméleti és módszertani tekintetben egyaránt. Az értékek mérése és a köztük lévő relációk értelmezése mindig is fogas kérdése volt az empirikus kutatásnak, és sokféle megközelítést eredményezett. A szerzők feltárják a kutatási előzményeket, az értelmezési alternatívákat, és a kutatási eredményeket egy szélesebb elméleti keretbe illesztik. Második tanulmányukban azt vizsgálják, miként illeszkednek a magyarországi értékvizsgálatok eredményei a nemzetközi, pontosabban európai trendekbe. Az értékek terét kétféle modellben ábrázolják, a Schwartz és a Rokeach nevével fémjelzett elméleti keretben kétdimenziós síkra kiterítve illusztrálják az egyes országcsoportok, ezen belül Magyarország elhelyezkedését az európai értéktérben.

Boda Zsolt és Medve-Bálint Gergő a bizalom fogalmát és mutatóinak más társadalmi jelenségekkel való összefüggését elemzik. Fontos a személyközi és az intézményi bizalmi index megkülönböztetése, bár ezek nem is egészen függetlenek egymástól. A politikai legitimitás szempontjából mindenesetre az intézmények iránti bizalomnak van kitüntetett jelentősége. A kutatások eredményeiből érdekes kép rajzolódik ki, amely arra utal, hogy nem egyszerűen a GDP-ben mért gazdasági fejlettség, hanem a gazdasági növekedés vagy hanyatlás pillanatnyi trendje határozza meg a bizalmi index alakulását, amelyet persze más tényezők is befolyásolnak, mint a történelmi tradíciók, az intézményi rend stabilitása, amelyre hatással van a kormányzati hatékonyság és a fair eljárások tapasztalata, illetve ennek hiánya.

Szabados Tímea tanulmánya részletesen elemzi a társadalmi és az emberi bizalom alakulásáról folytatott kutatások eredményeit az európai országokban, vizsgálva az eltérések okait és a változás trendjét. Magyarország ebben a metszetben az Európai Unió sereghajtói közé tartozik, bár az emberi bizalmi indexek tekintetében még jobban állunk, mint a társadalmi intézmények iránti bizalom dolgában. Kimutatja, hogy a bizalmi indikátorok összefüggenek az igazságosság iránti érzékenységgel, és a tolerancia iránti hajlandósággal, és az általános elégedettséggel is. A politikai és társadalmi aktivitás mutatói is beszédesek, és hiányuk részben jelzi a beletörődés mértékét. A fenti mutatókból generált szupraindikátor európai rangsorában meglehetősen előnytelen helyet foglalunk el, ami elgondolkodtató mindenki számára, aki felelősséget érez az ország sorsáért.

Utasi Ágnes a bizalom és a közösségi kötődések viszonyát tárgyaló tanulmányában differenciált képet nyújt a bizalom mértékét meghatározó társadalmi tényezőkről. A kutatási eredményeket elemezve bemutatja, miként befolyásolják az individuális bizalmat az eltérő életfeltételek, a nem, a korcsoport, a lakóhely, az iskolázottság és a jövedelmi-vagyoni viszonyok. Az intézményi bizalom pedig nagymértékben függ a szervezeti-közéleti és a magántársasági közösségek meglététől és aktivitásától. A tényt, hogy Magyarország a bizalom és a közösségi kapcsolatok harmóniája tekintetében a negatív rangsor élén áll, részben magyarázza, hogy az ország a rendszerváltás előtt relatíve magasabb szintről indult, mint a többi poszt-szocialista ország. A várakozás az új rendszer iránt ennek megfelelően magasabb volt, de ennek megfelelően nagyobb lett a kiábrándulás is. Mindez szétfeszítette a korábban még jól működő instrumentális közösségeket, erősebben atomizálta a társadalmat, és nagyobb bizalomvesztést eredményezett, mint a hasonló utat bejárt többi országban.

A könyv harmadik nagy fejezetében az európai integrációval kapcsolatos attitűdök, az állam gazdasági és munkaerő-piaci szabályozó szerepével összefüggő vélemények, valamint az eltérő életvitel iránti tolerancia mértéke került a vizsgálat fókuszába.

Göncz Borbála mindenekelőtt a kelet-középeurópai országok változó viszonyulását elemzi az európai integráció folyamatához. A társadalmi és rendszerintegráció sikere befolyásolja az integrációval kapcsolatos attitűdöket is. Hangsúlyozzák, hogy az Európai Unióval kapcsolatos lakossági vélemények nagymértékben függenek a közvetítőktől, azaz a politikusok és a média által nyújtott képtől. A felmérések tényekkel bizonyítják, hogy a rendszerváltás eredményeivel, a demokrácia működésével kapcsolatos elégedettség, a gazdasági fejlődés kilátásai (azaz nem pusztán a GDP-ben mért fejlettségi fok) döntően meghatározza az Európai Unióval kapcsolatos beállítottságokat is. A gazdasági stagnálás és a válság tehát negatívan befolyásolja az integrációhoz való viszonyt is. További befolyásoló tényezőkként a demográfiai változók (életkor, nem, lakóhely típusa, képzettség stb.) hatását is vizsgálják.

Takács Judit és Szalma Ivett a leszbikus és meleg életviteli közösségek iránti tolerancia fokát vizsgálta összehasonlító jelleggel. Az ezzel kapcsolatos attitűdök nagyon eltérnek az Európai Unió országaiban.

A kutatók a befolyásoló tényezők között vizsgálják többek között a demokratikus hagyományok és politikai nézetek, a világnézeti beállítottság (felekezethez tartozás, illetve a vallásosság mértéke), az iskolai végzettség, a településtípus, az életkor és a hagyományos női szereppel kapcsolatos attitűdök, az idegenellenesség, és végül az együttélés törvényi szabályozásának hatását. Érdekes eredmény, hogy Magyarország néhány tekintetben eltér az európai trendtől. A kutatók a többszintű regresszív analízis módszerével állapítják meg az egyes tényezők hatását az attitűdök alakulására.

Az EUTE/ESS kutatások eddigi eredményei is bizonyítják azt az elméleti feltételezést, hogy az „új demokráciákban” a politikai kultúra és a társadalmi mentalitás átalakulása lassú folyamat, amelyet szeszélyesen befolyásolhatnak a rendszerváltozás során átélt traumák: a jóléttel kapcsolatos várakozások teljesületlensége széles társadalmi körökben, az egzisztenciális biztonság elvesztése, a korábbi társadalmi kapcsolatok felbomlása, az identitás-válság. A széles, európai kitekintésű összehasonlító vizsgálatok jelentősége éppen abban áll, hogy tükröt tart elénk, de egyben mércét is felmutat a változások kívánatos irányát illetően. Öröndetes tény, hogy egy hazai kutatói gárda módszertanilag és elméletileg is felkészülten, egyenrangú félként, önálló kontribúcióval képes részt venni ebben az összehasonlító jellegű kutatási projektben, hozzájárulva az európai tudományosság fejlődéséhez, egyben a hazai tudomány eredményeit is gyarapítva.

2. Melléklet EUTE/ESS témakörei, az EUTE/ESS szervezeti struktúrája

Az Európai Bizottság mellett működő ESF (**European Science Foundation**) a kilencvenes évek közepe óta támogatja és szervezi a **European Social Survey** elnevezésű nagyszabású nemzetközi project előkészítő munkálatait. A tervben az Európai Unió tagországainak vezető társadalomkutatói kezdeményezték, hogy 2002-től kezdve kétévente végezzenek minden érdeklődő európai országban azonos módszertannal és közösen kidolgozott standard kérdőívvel egy-egy, az ott élőkre (helybéliek és külföldiek) reprezentatív felmérést.

A kutatást Magyarországon a Magyar Tudományos Akadémia két intézete, a **Politikai Tudományok Intézete** és a **Szociológiai Kutatóintézet** konzorciumi együttműködés keretében végzi.

EUTE project hazai bevezetője és mentora: **Bayer József**, akadémikus (MTA PTI)

A magyar kutatás vezetője az MTA Szociológiai Kutatóintézetéből **Füstös László**, az MTA Doktora fustos@socio.mta.hu

Nemzeti koordinátor (National Coordinator (NC)): **Szalma Ivett**, tudományos segédmunkatárs (MTA SZKI) (2009 –) szalma@socio.mta.hu

Adatfelvételt készítő intézetek:

- TÁRKI Társadalomkutatói Zrt.
 1. Hullám (2002. november)
 2. Hullám (2005. május)
- Magyar Gallup Intézetet (Gallup Hungary Ltd.)
 3. Hullám (2006. december – 2007. január)
 4. Hullám (2009. február – 2009. április)
 5. Hullám (2010. október 21. – 2010. december 09.)

Az első felvételi hullám (Round 1) témakörei:

2002 november

	Kérdés száma	Témák
Alap	A1 – A10	Média; szociális biztonság
Alap	B1 – B50	Politika, belefoglalva a politika iránti érdeklődést, hatásosságot, bizalmat, választási vagy egyéb részvételt, párthűséget, szociálpolitikai orientációt
Alap	C1 – C28	Jólét, társadalmi kirekesztés; vallás; diszkrimináció; nemzeti és nemzetiségi identitás
Változó modul	D1 – D58	Bevándorlókhoz, menekültekhez való viszony
Változó modul	E1 – E43	Egyén helye a társadalmi-, gazdasági és civil szervezetekben
Alap	F1 – F65	Szociodemográfiai profil, belefoglalva: háztartás összetevője, nem, kor, terület, végzettség és munka – válaszadó, partner, szülők, szakszervezeti tagság, jövedelem, családi állapot
Önkitöltős kérdőív	G1 – G21 szekció	Értékrend (Schwartz értékeszt)
Önkitöltős kérdőív	H szekció	Teszt kérdések
Kérdezőbiztosnak szóló kérdések	J szekció	Kérdezőbiztosnak szánt kérdések

A második felvételi hullám (Round 2) témakörei:

2005 május

	Kérdés száma	Témák
Alap	A1 – A10	Média; szociális biztonság
Alap	B1 – B40	Politika, belefoglalva a politika iránti érdeklődést, hatásosságot, bizalmat, választási vagy egyéb részvételt, párthűséget, szociálpolitikai orientációt
Alap	C1 – C28	Jólét, társadalmi kirekesztés; vallás; diszkrimináció; nemzeti és nemzetiségi identitás
Változó modul	D1 – D30	Egészségügy, beteggondozás egészség, orvosságok, orvos/páciens kapcsolat
Változó modul	E1 – E30	Gazdasági erkölcs Gyártó és felhasználó közötti bizalom és kölcsönhatás
Alap	F1 – F70b	Szociodemográfiai profil, belefoglalva: háztartás összetevője, nem, kor, terület, végzettség és munka – válaszadó, partner, szülők, szakszervezeti tagság, jövedelem, családi állapot
Változó modul	G1 – G124	Házimunka, jólét, kényelem, munka-szabadidő egyensúly
Önkitöltős kérdőív	H1 – H21 szekció	Emberi értékek (Schwartz értékteszt)
Önkitöltős kérdőív	GY1 – GY17 szekció	Gyermeknevelési elvek
Kérdezőbiztosnak szóló kérdések	J szekció	Kérdezőbiztosnak szánt kérdések

A harmadik felvételi hullám (Round 3) témakörei:

2006 december – 2007 január

	Kérdés száma	Témák
Alap	A1 – A10	Média, szociális biztonság
Alap	B1 – B40	Politika, belefoglalva a politika iránti érdeklődést, hatásosságot, bizalmat, választási vagy egyéb részvételt, párthűséget, szociálpolitikai orientációt
Alap	C1 – C36	Jólét, társadalmi kirekesztés; vallás; diszkrimináció; nemzeti és nemzetiségi identitás
Változó modul	D1 – D55	Életút; életvitel; az élet meghatározó eseményeinek időzítése; az ideális korhoz való hozzáállás, ifjúkori, és időskori életesemények; tervek a nyugdíjas korra
Változó modul	E1 – E55	Személyes és társadalmi jólét, segítségnyújtás másoknak, múlt heti hangulat, elégedettség az étellel, elégedettség a munkával.
Alap	F1 – F73	Szociodemográfiai háttér, belefoglalva: háztartás összetétele, nem, kor, település, végzettség és munka (válaszadó, partner, szülők), szakszervezeti tagság, jövedelem családi állapot
Kiegészítő kérdések	G1 – G21 szekció	Emberi értékrend (Schwartz értékeszt)
Kiegészítő kérdések	H1 szekció	Gyermeknevelési elvek
Kiegészítő kérdések	H2 szekció	Internethasználat
Kérdezőbiztosnak szóló kérdések	I szekció	Kérdezőbiztosnak szánt kérdések

A negyedik felvételi hullám (Round 4) témakörei:

2009 február – 2007 március

	Kérdés száma	Témák
Alap	A1 – A10	Média, szociális biztonság
Alap	B1 – B40	Politika, belefoglalva a politika iránti érdeklődést, hatásosságot, bizalmat, választási vagy egyéb részvételt, párthűséget, szociálpolitikai orientációt
Alap	C1 – C36	Jólét, társadalmi kirekesztés; vallás; diszkrimináció; nemzeti és nemzetiségi identitás
Változó modul	D1 – D50	Jólét, beleértve a jóléti rendszerrel kapcsolatos véleményeket és viselkedésmintákat, a kedvezményezett csoportok nagyságát, az adózásról vallott nézeteket, a szociális rendszer működésével kapcsolatos véleményeket és a jóléti függőséget.
Változó modul	E1 – E55	Életkorral kapcsolatos előítéletek viselkedésminták. Az életkor megélésével kapcsolatos vélemények, az életkorral összefüggő társadalmi státusz és sztereotípiák, életkorral kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés, korcsoportok közti kapcsolatok.
Alap	F1 – F73	Szociodemográfiai háttér, belefoglalva: háztartás összetétele, nem, kor, település, végzettség és munka (válaszadó, partner, szülők), szakszervezeti tagság, jövedelem családi állapot
Kiegészítő kérdések	G1 – G21 szekció	Emberi értékrend (Schwartz értékeszt)
Kiegészítő kérdések	H1 szekció	Gyermeknevelési elvek
Kiegészítő kérdések	H2 szekció	Internethasználat
Kérdezőbiztosnak szóló kérdések	I szekció	Kérdezőbiztosnak szánt kérdések

A ötödik felvételi hullám (Round 5) témakörei:

2010. október 21. – 2010. december 09.

	Kérdés száma	Témák
Alap	A1 – A10	Média, szociális biztonság
Alap	B1 – B40	Politika, belefoglalva a politika iránti érdeklődést, hatásosságot, bizalmat, választási vagy egyéb részvételt, párthűséget, szociálpolitikai orientációt
Alap	C1 – C36	Jólét, társadalmi kirekesztés; vallás; diszkrimináció; nemzeti és nemzetiségi identitás
Változó modul	D1 – D45	Jólét, beleértve a jóléti rendszerrel kapcsolatos véleményeket és viselkedésmintákat, a kedvezményezett csoportok nagyságát, az adózásról vallott nézeteket, a szociális rendszer működésével kapcsolatos véleményeket és a jóléti függőséget.
Alap	F1 – F70	Szociodemográfiai háttér, belefoglalva: háztartás összetétele, nem, kor, település, végzettség és munka (válaszadó, partner, szülők), szakszervezeti tagság, jövedelem családi állapot
Kiegészítő kérdések	G1 – G21 szekció	Emberi értékrend (Schwartz értékeszt)
Kiegészítő kérdések	D1-D3 szekció	Diszkrimináció
Kiegészítő kérdések	E1 – E14 szekció	Európai Unióval kapcsolatos kötődés
Kiegészítő kérdések	C1 – C2 szekció	Az élet célja
Kérdezőbiztosnak szóló kérdések	I szekció	Kérdezőbiztosnak szánt kérdések

http://www.eute.hu/

The screenshot shows the EUTE website in a Mozilla Firefox browser window. The browser's address bar displays "http://www.eute.hu/". The website header features the EUTE logo and the text "EUROPAI TÁRSADALOMTUDOMÁNYI ÉLELMÉZÉSEK" and "MTA POLITIKAI TUDOMÁNYOK INTÉZETE | MTA SZOCIOLÓGIAI KUTATÓINTÉZETE". The main content area is divided into several sections:

- Céljaink**: A list of goals and objectives.
- Rólunk**: Information about the organization.
- Letölthető adatbázisok**: Downloadable databases.
- Kiadványok**: Publications, including a featured book cover for "Társadalmi REGISZTER 2008/1".
- Társadalmi Indikátorok**: Social indicators, with a featured article "Társadalmi Indikátorok 2009" by Füstös László and Szalma Ivett.
- Értékváltozás Magyarországon 1978–2009**: Value change in Hungary, with a featured article "Értékváltozás Magyarországon 1978–2009" by Füstös László and Szalma Ivett.

The browser's taskbar at the bottom shows several open windows, including "EUTE - Európai Társadalomtudományi Élelmézések" and "EUTE - Európai Társadalomtudományi Élelmézések".

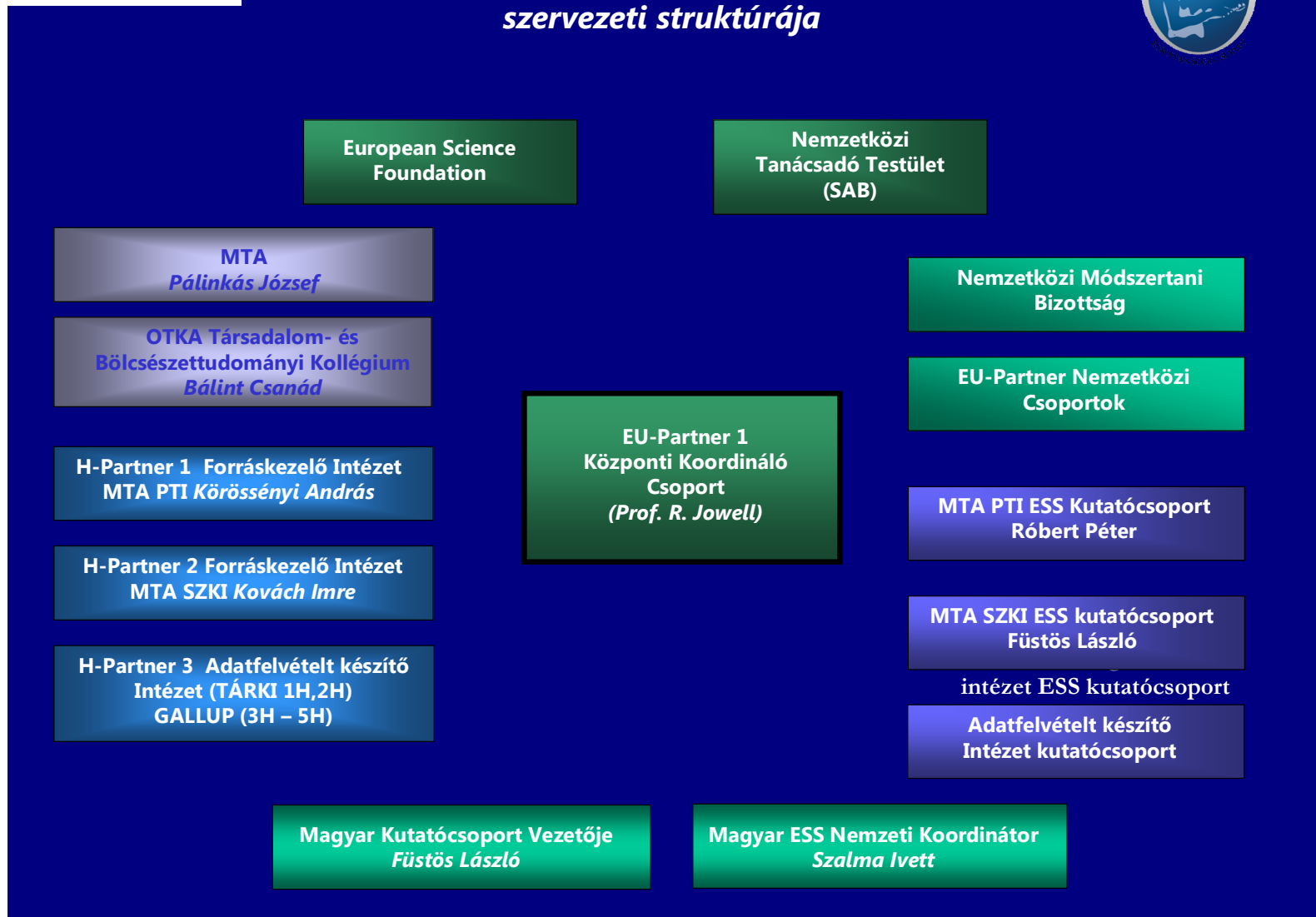
http://www.europeansocialsurvey.org/

The screenshot shows the European Social Survey website in a Mozilla Firefox browser window. The browser's address bar displays "http://www.europeansocialsurvey.org/". The website header features the European Social Survey logo and the text "Winner of the 2005 Descartes Research Prize". The main content area is divided into several sections:

- Home**: A central section with a search bar and a "Find" button.
- PROJECT INFORMATION**: Information about the survey, including "Origins of the ESS", "Organizational Structure", "Participating Countries", "Timetable", and "Funding".
- ESS FIELDWORK**: Information about the fieldwork, including "Methodology", "Project Specification", "The Questionnaire", "Fieldwork Documentation", "Data Documentation", and "User Bulletins".
- ESS EVENT REPORTS**: Information about events, including "Events by category", "Events by country", and "List all events".
- METHODOLOGICAL RESEARCH**: Information about research, including "Mixed Mode Data Collection", "Improving Response", "Improving the Questionnaire", "Attitudinal Indicators", "Developing Event Reporting", and "Cognitive Pretesting".
- ESS DISSEMINATION ACTIVITIES**: Information about dissemination activities, including "Quality Enhancement", "Training Courses", "ESS EduNet", "ESS Codebook", and "Bibliography".
- LATEST NEWS**: A list of recent news items, including "REMINDER TO ESS DATA USERS", "The Call for the 8th ESS Training Course has NOW CLOSED", "NEW: ESS ROUND 4 DATA NOW AVAILABLE", "NEW ESS Round 4 Module Development Documents now available", "Commissioner Potočnik says ESS upgrade to a long term infrastructure an urgent priority", "Round 5 Specification for Participating Countries now available", "Response to the ESS Review report is published", and "Successful Questionnaire Design Teams Announced for Round 5".

The browser's taskbar at the bottom shows several open windows, including "Welcome... - Mozilla Firefox", "EUTE - Európai Társadalomtudományi Élelmézések", "ESS - European Social Survey", "Magyar Tudomány", "EUTE - Európai Társadalomtudományi Élelmézések", "Dokumentum - Magyar Tudomány", and "Dokumentum - Magyar Tudomány".

EUrópai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE) (European Social Survey , ESS) szervezeti struktúrája

A kutatásban résztvevő országok

Country		Round 1	Round 2	Round 3	Round 4	Round 5
1	Austria	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
2	Belgium	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
3	Bulgaria	No	No	No	Yes	Yes
4	Cyprus	No	No	No	Yes	Yes
5	Croatia	No	No	No	Yes	Yes
6	Czech Republic	Yes	Yes	No	Yes	Yes
7	Denmark	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
8	Estonia	No	Yes	Yes	Yes	Yes
9	Finland	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
10	France	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
11	Germany	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
12	Greece	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
13	Hungary	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
14	Iceland	No	Yes	No	No	No
15	Ireland	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
16	Israel	Yes	No	No	Yes	Yes
17	Latvia	No	No	Yes	Yes	No
18	Lithuania	Yes	Yes	No	Yes	Yes
19	Italy	Yes	Yes	No	No	No
20	Luxemburg	Yes	Yes	Yes	No	No
21	Netherlands	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
22	Norway	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
23	Poland	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
24	Portugal	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
25	Romania	No	No	No	Yes	No
26	Russia	No	No	Yes	Yes	Yes
27	Slovakia	No	Yes	Yes	Yes	Yes
28	Slovenia	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
29	Spain	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
30	Sweden	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
31	Switzerland	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
32	Turkey	No	Yes	No	Yes	No
33	United Kingdom	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
34	Ukraine	No	Yes	Yes	Yes	Yes

EUTE

MTA Szociológiai Kutatóintézete

T E A M

Társadalomtudományi Elemzések Akadémiai Műhelye

Európai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE)

Hivatkozás az EUTE/ESS adathalmazra:

Európai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE) – European Social Survey (ESS)

A projekt vezetője: Prof. Roger Jowell (City University, Egyesült Királyság)

Magyar Kutatócsoport:

Konzorcium: MTA Politikai Tudományok Intézete (MTA PTI)

MTA Szociológiai Kutató Intézete (MTA SZKI)

EUTE project hazai bevezetője és mentora: Bayer József, akadémikus (MTA PTI)

A magyar kutatás vezetője: Füstös László, az MTA doktora (MTA SZKI)

Akadémiai Tanácsadó Testület (Scientific Advisory Board (SAB)):

- Táll Éva, tudományos munkatárs (MTA PTI) (2000 – 2003)
- Szabó Andrea, tudományos munkatárs (MTA PTI) (2003 – 2006)
- Szoboszlai György, tudományos főmunkatárs (MTA PTI) (2006 – 2010)

Nemzeti koordinátor (National Coordinator (NC)):

- Róbert Péter, vezető kutató (TÁRKI) (2000 – 2006)
- Böhm Gergely, tudományos segédmunkatárs (MTA PTI) (2006 – 2009)
- Szalma Ivett, tudományos segédmunkatárs (MTA SZKI) (2009 –)

Adatfelvételt készítő intézetek:

- TÁRKI Társadalomkutatási Zrt.
 1. Hullám (2002. november): Bartók Béla, adatfelvételi igazgató
 2. Hullám (2005. május): Sági Matild, adatfelvételi igazgató
- Magyar Gallup Intézetet (Gallup Hungary Ltd.)
 3. Hullám (2006. december – 2007. január): Illyés Ágnes, igazgató
 4. Hullám (2009. február – 2009. április): Illyés Ágnes, igazgató
 5. Hullám (2010. október 21. – 2010. december 9.): Illyés Ágnes, igazgató

Rövid hivatkozás:

Európai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE) – European Social Survey (ESS).

Konzorcium: MTA Politikai Tudományok Intézete (MTA PTI) – MTA Szociológiai Kutató Intézete (MTA SZKI).

A magyar kutatás vezetője: Füstös László, az MTA doktora (MTA SZKI).